

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ - VIAGGIO IN ITALIA

Σκηνοθεσία: Ρομπέρτο Ροσελίνι

Σενάριο: Βιταλιάνο Μπρανκάτι,
Ρομπέρτο Ροσελίνι, Κολέτ.

Ηθοποιοί: Ίνγκριντ Μπέργκμαν, Τζορτζ Σάντερς,
Άντονι Λα Πένα, Ναταλία Ρέι

Φωτογραφία: Τσαρλς Λότον Τζ.,
Ρούντολφ Ματέ, Τζόζεφ Γουόκερ.

Μουσική: Ρένζο Ροσελίνι

Χώρα: Ιταλία (A/M)

Διάρκεια: 85'

Πρώτη προβολή: Ώρα 6.00 μ.μ.

Δεύτερη προβολή: Ώρα 8.15 μ.μ.

Τρίτη προβολή: Ώρα 10.30 μ.μ.

Ένα ευκατάστατο ζευγάρι Βρετανών ταξιδεύουν ως τη Νάπολη για να πουλήσουν μια βίλα που κληρονόμησαν. Η αλλαγή περιβάλλοντος θα επιδράσει δραματικά στη σχέση τους, η οποία περνάει μια ανομολόγητη κρίση.

Αριστουργηματικό ψυχολογικό δράμα, το οποίο επηρέασε καταλυτικά ολόκληρο το μεταπολεμικό σινεμά, από τον Αντονιόνι και τον Βέντερς ως τον Χάνεκε, τον Τσεϊλάν και τον Φαραντί.

Η ταινία που κανείς μπορεί με ασφάλεια να ορίσει ως την αρχή του μοντέρνου σινεμά όπως το ξέρουμε.

Αν και μακριά από τις ρίζες του νεορεαλισμού που έκαναν τον Ροσελίνι ηγετική φιγούρα του σημαντικότερου κινηματογραφικού κινήματος στην Ιταλία με ταινίες όπως το «Païsa», το «Ρώμη, Ανοχύρωτη Πόλη» και το «Γερμανία, Ώρα Μηδέν», το «Ταξίδι στην Ιταλία» είναι στην πραγματικότητα, περισσότερο από όλα τα παραπάνω, μια ωδή στην ωμή, μπανάλ, αφτιασίδωτη και στιγμές τρομακτική αλήθεια των ηρώων του.

Μόνο που ήταν λίγοι όσοι μπόρεσαν να το καταλάβουν, πίσω στο 1954, όταν στην τέταρτη συνεργασία του Ροσελίνι με την Ίνγκριντ Μπέργκμαν και κάτω από τη σκιά ενός σκανδάλου που βρήκε τους δυο τους παθιασμένα ερωτευμένους στη δίνη μιας χώρας που ήταν αδύνατον να αποδεχθεί τη σχέση δύο παντρεμένων, ο Ροσελίνι κατηγορήθηκε όχι μόνο επειδή απαρνήθηκε τον νεορεαλισμό αλλά κυρίως γιατί έκανε μια ταινία για το «τίποτα».

Γυρισμένο χωρίς σενάριο και σχεδόν σε πραγματικό χρόνο, το «Ταξίδι στην Ιταλία» αφηγείται την ιστορία ενός ζευγαριού Βρετανών που φτάνουν στην Νάπολη με σκοπό να πουλήσουν τη βίλα ενός θείου

τους. Μόνοι «για πρώτη φορά μετά από τον γάμο τους», ο Άλεξ και η Κάθριν θα ανακαλύψουν πως μετά από οκτώ χρόνια κοινής ζωής δεν είναι παρά δύο ξένοι, πως γνωρίζουν ελάχιστα ο ένας για τον άλλον και πως η μοναδική τους ευκαιρία να σώσουν ό,τι μπορεί να σωθεί από το γάμο τους βρίσκεται κρυμμένο στα ερείπια μιας πόλης ζωντανής και νεκρής μαζί όσο η Νάπολη.

Ο Ροσελίνι κινηματογραφεί το ταξίδι του ζευγαριού, επικεντρώνοντας το βλέμμα του στον κενό χρόνο που παρεμβάλλεται στην καθημερινότητά τους. Τους παρατηρεί σαν αναπόσπαστα στοιχεία του επιβλητικού τοπίου, σημάδια του σήμερα ανάμεσα στα μνημεία του χθες, προσπαθώντας να ανακαλύψει πού μπορεί να βρίσκεται το μέλλον τους. Στην πραγματικότητα, επιλέγει να κινηματογραφήσει τις σιωπές τους, την αμηχανία που γεννιέται κάθε φορά που μένουν μόνοι, τις διαδρομές του ενός ή του άλλου καθώς αναζητούν απεγνωσμένα ένα ποτό ή το νόημα της ζωής, δίνοντας την ίδια ακριβώς σημασία στην μπαναλίτε της ύπαρξής τους και στο «τίποτα» που ορίζει την εσωτερική πορεία τους προς την οποία λύτρωση.

Ταυτόχρονα με τον Μπέργκμαν και πολύ πριν τον Αντονιόνι ή οποιονδήποτε μεγάλο μοντέρνο του σινεμά, ο Ροσελίνι κάνει το χώρο και το χρόνο πρωταγωνιστή και καθρέφτη της ψυχικής κατάστασης των ηρώων του, φτιάχνοντας σινεμά με πρώτες ύλες την αντιπαράθεση ανάμεσα στην (ιστορική) μνήμη και την αποστειρωμένη από οποιαδήποτε κοινωνικοπολιτική ανάλυση θεώρηση του είναι, το παράλογο και το λογικό, το πραγματικά σημαντικό και το βαρυσήμαντα ασήμαντο, ποτίζοντας αυτό το «Ταξίδι» με έναν ρεαλισμό που δεν έχει την παραιστική σχέση με το ντοκουμέντο (πόσο μάλλον με τον πολλές φορές επιτηδευμένο νεορεαλισμό) αλλά με τη βαθιά σχεδόν βιωματική αίσθηση της ίδιας της ζωής.

Στην πιο σοκαριστική (από όποια πλευρά και να τη δεις) σκηνή της ταινίας, η Κάθριν θα σταθεί έντρομη μπροστά σε ένα ζευγάρι που κήκε αγκαλιασμένο από τη λάβα του ηφαιστείου στην Πομπηία αναφωνώντας «Βρήκαν το θάνατο μαζί, ενωμένοι» και για πρώτη φορά στη ζωή της θα καταρρεύσει. Εκεί, μάρτυρας ενός σπουδαίου σινεμά, είναι αδύνατον να μην αισθανθείς μαζί της το μεγαλείο της ανθρωπίνης ζωής, την κάθε μικρή ή μεγάλη στιγμή που άφησες να περάσει χωρίς να τη ζήσεις και κυρίως την ανάγκη για **να πιστέψεις οριστικά και αμετάκλητα στην αγάπη σαν το μοναδικό πράγμα που σου έχει απομείνει** όταν τα πάντα γύρω σου έχουν καταπλακωθεί από τα ερείπια μιας ζωής χαμένης σε αυτό το μεγάλο «τίποτα».

Εκεί, σε αυτήν ακριβώς τη σκηνή που μοιάζει να κουβαλά πάνω της όλο το αισθητικό, φιλοσοφικό αλλά κυρίως βαθιά ανθρωπινό φορτίο που βαραίνει τόσο ανεπαίσθητα αλλά και τόσο αποκαλυπτικά επώδυνα το «Ταξίδι στην Ιταλία» είναι αδύνατον να μην αναγνωρίσεις τη γέννηση του μοντέρνου σινεμά.

Είτε με τη βαρύτητα που του αποδίδουν οι ιστορικοί του κινηματογράφου με πρωτεργάτες τους αιρετικούς κριτικούς/δημιουργούς της nouvelle vague που

έσωσαν το φιλμ από τη λήθη που του επιφύλασσε η εμπορική του αποτυχία: ως τη δεύτερη πιο σημαντική στιγμή του σινεμά μετά τον «Πολίτη Κέιν» του Ορσον Γουέλς,

Είτε με την σπουδαιότερη και απείρως πιο βαρυσήμαντη αίσθηση πως μπροστά στα έντρομα από το ψυχικό βάρος μάτια σου **απλώνεται το σινεμά όπως πρέπει να είναι: καθαρό, ζωντανό, λιτό και λυτρωτικό. Μοντέρνο, δηλαδή, από τη στιγμή της σύλληψής του και μέχρι όσα χρόνια κι αν περάσουν.**

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΡΑΝΑΚΗΣ

Χάρis στο Rossellini Project, δίνεται στο κοινό η ευκαιρία να απολαύσει τα έργα του κορυφαίου κινηματογραφιστή στην αρχική τους αίγλη. Δεν πρόκειται για μια απλή αποκατάσταση, αλλά για μια εκ νέου ανακάλυψη, θα λέγαμε, του έργου του Ροσελίνι. Η αίσθηση του καινούριου είναι, εξάλλου, ένα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ταινιών του.

Η υπόθεση της ταινίας αυτής διαδραματίζεται στη Νάπολη, την οποία ο πλούσιος Βρετανός δικηγόρος Άλεξάντερ (Τζορτζ Σάντερς) και η σύζυγός του Κάθριν (Ινγκριντ Μπέργκμαν) επισκέπτονται προκειμένου να διευθετήσουν τα της περιουσίας ενός θείου που απεβίωσε. Το ταξίδι αυτό θα είναι η τελευταία ελπίδα αναβίωσης του γάμου τους, που αντιμετωπίζει πλήθος προβλημάτων. Ο σκηνοθέτης κατορθώνει να συλλάβει μοναδικά στιγμιότυπα από την αλληλεπίδραση του ζευγαριού και τα βλέμματα που ανταλλάσσουν, καθιστώντας την ταινία **μια από τις κορυφαίες ερωτικές ιστορίες στην ιστορία του κινηματογράφου.**

Πρόκειται για την τρίτη κατά σειρά ταινία της συνεργασίας Μπέργκμαν-Ροσελίνι, που από πολλούς θεωρείται ως η κορυφαία ταινία του σκηνοθέτη, και μια από τις σημαντικότερες ταινίες που γυρίστηκαν ποτέ. Τριάντα χρόνια μετά την πρώτη προβολή της, εξακολουθεί να φιγουράρει τακτικά στις 10 πρώτες θέσεις της λίστα του περιοδικού Cahiers du cinema.

Ο Ροσελίνι σχεδίαζε να βασίσει το σενάριο της ταινίας αυτής στο μυθιστόρημα της Κολέτ Duo, ωστόσο δεν πρόλαβε να κατοχυρώσει τα δικαιώματα κι έτσι προχώρησε με τα γυρίσματα της ταινίας, επιμελούμενος ο ίδιος το σενάριο. Το Ταξίδι στην Ιταλία, ως πλοκή έχει αρκετές ομοιότητες με το μυθιστόρημα Duo της Κολέτ. Και τα δύο αναφέρονται στα προβλήματα στο γάμο ενός ζευγαριού μετά από κάποια χρόνια κοινής ζωής. Στην περίπτωση της ταινίας το ζευγάρι ταξιδεύει στη Νότια Ιταλία, ενώ στο μυθιστόρημα η δράση εκτυλίσσεται στη Νότια Γαλλία. Το τέλος, βέβαια, των δύο έργων είναι πολύ διαφορετικό. Η Κάθριν και ο Άλεξ κατορθώνουν εντέλει να δώσουν μια δεύτερη ευκαιρία στο γάμο τους. Το μυθιστόρημα επιφυλάσσει ένα πιο τραγικό τέλος, αφού ο σύζυγος, μη μπορώντας να διαχειριστεί την ερωτική απιστία της συζύγου του, αυτοκτονεί.

Στο Ταξίδι στην Ιταλία τους δύο κεντρικούς ρόλους υποδύονται δύο χολιγουντιανοί σταρ (Μπέργκμαν - Σάντερς). Ο σκηνοθέτης τους περιβάλλει με υπερ-

βολική χλιδή (η Μπέργκμαν στην αρχή της ταινίας φοράει λεοπάρ παλτό, οδηγούν ένα πολυτελές αυτοκίνητο μέσα στην ιταλική ύπαιθρο, αλλά και το ξενοδοχείο τους είναι ένας μικρόκοσμος του Χόλυγουντ) η οποία έρχεται σε αντιδιαστολή με το φυσικό περιβάλλον όπου εκτυλίσσεται η ταινία. Μόνο με την άμεση επαφή με τους θησαυρούς τέχνης, τα αρχαιολογικά αριστουργήματα, αλλά και τη βαθιά πίστη των κατοίκων, κατορθώνει τελικά η κεντρική ηρωίδα να αποτινάξει από πάνω της την επήρεια του πλούτου και της χλιδής και να έρθει σε επαφή με τα πραγματικά της αισθήματα και τη συναισθηματική γυναικεία της φύση.

Το εξωτερικό περιβάλλον διαδραματίζει κεντρικό ρόλο εδώ. Η ταινία ουσιαστικά προβάλλει το πώς το ζευγάρι προσλαμβάνει αυτή τη διαφορετικότητα που αντιτίθεται τόσο έντονα στα όσα γνώριζαν ως τότε. Ο Άλεξ παρουσιάζεται υλιστής και υπερροβολογιστής και η Κάθριν, υπερβολικά ρομαντική και ελαφρώς ανεδαφική σε αντιδιαστολή και οι δυο τους με την Ιταλία, την αισθησιακή και βαθιά γήινη.

Το τέλος της ταινίας , φαίνεται με μια πρώτη εκτίμηση ως το κλασικό happy ending, ο καλύτερος τρόπος κατάληξης μιας ερωτικής ταινίας. Ωστόσο, τα όσα ο ίδιος ο σκηνοθέτης είχε δηλώσει σε συνέντευξή του: «Αυτό που δείχνει το φινάλε της ταινίας είναι η ξαφνική, απόλυτη απομόνωση... Δυστυχώς δεν βασίζεται η κάθε μας ενέργεια στη λογική. Πιστεύω πως ο καθένας λειτουργεί και αποφασίζει υπό την επήρεια των συναισθημάτων όσο και με βάση τη λογική. Υπάρχει πάντα ο παράγοντας της τύχης στη ζωή – αυτό είναι που κάνει τη ζωή τόσο όμορφη και συναρπαστική. Το ζευγάρι καταφεύγει ο ένας στον άλλο με τον ίδιο τρόπο που κάποιος καλύπτει τη γύμνια του, με μια πετσέτα... Αυτό είναι το νόημα που ήθελα να έχει το φινάλε της ταινίας.»

ΡΟΜΠΕΡΤΟ ΡΟΣΕΛΙΝΙ

8/5/1906-3/6/1977

Ο Ρομπέρτο Ροσελίνι, υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους σκηνοθέτες στην ιστορία του ιταλικού, αλλά και του παγκόσμιου κινηματογράφου. Επηρέασε καθοριστικά την εξέλιξη της Έβδομης Τέχνης, ενώ παράλληλα διέδωσε με τον καλύτερο τρόπο το Ιταλικό Σινεμά σε όλο τον κόσμο, μέσα από τα μοναδικά του έργα.

Ο Ρομπέρτο Ροσελίνι (Roberto Gastone Zeffiro Rossellini, γεννήθηκε στις 08 Μαΐου 1906 στη Ρώμη. Η μητέρα του, Ηλέτρα , γαλλικής καταγωγής, ήταν νοικοκυρά και ανήκε στους μετανάστες που έφτασαν στην Ιταλία κατά τη διάρκεια των Ναπολεόντειων πολέμων. Ο πατέρας του, Αντζιόλο Τζουζέπε «Μπεπίνο» Ροσελίνι, είχε κατασκευαστική εταιρεία και αργότερα κατασκεύασε το πρώτο κινηματογράφο στη Ρώμη, χορηγώντας στον γιο του εντελώς δωρεάν, μία κάρτα απεριόριστης διαρκείας. Ο νεαρός Ροσελίνι πηγαίνει συχνά στον κινηματογράφο. Όταν πέθανε ο πατέρας του, εργάστηκε ως ηχολήπτης για ταινίες και σταδιακά πέρασε από όλες τις θέσεις που σχετίζονται με την δημιουργία ενός κινηματογραφικού έργου, αποκτώντας πολύτιμη εμπειρία για τη μετέπειτα καριέρα του.

Στις 26 Σεπτεμβρίου του 1936 (30 ετών), παντρεύτηκε την Μαρσέλα Ντε Μάρκις, σχεδιάστρια κοστούμιών και απέκτησαν δυο γιους. Οι δυο τους χώρισαν το 1950.

Το 1948 λαμβάνει μια επιστολή από την ηθοποιό Ίνγκριντ Μπέργκμαν για προτεινόμενη συνεργασία. Με την επιστολή αυτή άρχισε μια από τις πιο γνωστές ιστορίες αγάπης στην ιστορία του κινηματογράφου, με την Μπέργκμαν και τον Ροσελίνι στο απόγειο της

καριέρας τους. Η πρώτη συνεργασία τους ήταν η ταινία Στρώμπολι (1950) (στο ομώνυμο νησί, του οποίου το ηφαίστειο εξερράγη και κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων). Η σχέση μεταξύ τους προκάλεσε μεγάλο σκάνδαλο (η Μπέργκμαν και ο Ροσελίνι ήταν και οι δύο παντρεμένοι). Το σκάνδαλο εντάθηκε όταν η Μπέργκμαν έμεινε έγκυος με το παιδί του. Οι δυο τους απέκτησαν άλλα δύο παιδιά, την Ιζαμπέλα Ροσελίνι (ηθοποιός και μοντέλο) και τη διδυμή της, Ίνγκριντ Ιζότα. Ευρώπη '51 (1952), Εμείς οι γυναίκες (1953), Ταξίδι στην Ιταλία (1953), Ο φόβος (1954) και Ιωάννα της Λωρραίνης (1954) ήταν οι υπόλοιπες ταινίες που γύρισαν μαζί.

Το 1957, ο Τζαβαχάραλ Νέρου, ο Ινδός πρωθυπουργός εκείνης της εποχής, τον προσκάλεσε στην Ινδία για να κάνει το ντοκιμαντέρ Ινδία και να προσδώσει κάποια πνοή στο παραδαρμένο Ινδικό Τμήμα Ταινιών. Αν και παντρεμένος με την Μπέργκμαν, προχώρησε σε σχέση με την Σονάλι Ντας Γκούπτα, σεναριογράφο, η οποία συμμετείχε στη δημιουργία της ταινίας. Δεδομένου του κλίματος της δεκαετίας του 1950, το γεγονός αυτό οδήγησε σε τεράστιο σκάνδαλο τόσο στην Ινδία όσο και το Χόλυγουντ. Ο Νέρου αναγκάστηκε να ζητήσει στον Ροσελίνι να φύγει. Μετά απ' αυτό, Μπέργκμαν και Ροσελίνι χωρίζουν.

ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ

Beaubourg centre d'art et de culture Georges Pompidou 1977, Concerto per Michelangelo 1977, Il messia 1975, Anno uno 1974, Cartesius 1974, L'età di Cosimo de Medici 1972-1973, Agostino d'Ipbona 1972, Blaise Pascal 1972, Rice University 1971, Socrate 1971, Da Gerusalemme a Damasco 1970, Atti degli apostoli 1969, Idea di un'isola 1967, La prise de pouvoir par Louis XIV 1967, Ro.Go.Pa.G. 1963, Anima nera 1962, Torino nei cent'anni 1961, Vanina Vanini 1961, Viva l'Italia! 1961, Era notte a Roma 1960, Il generale Della Rovere 1959, India: Matri Bhumi 1959, L'India vista da Rossellini 1959, Giovanna d'Arco al rogo 1954, Non credo più all'amore 1954, Viaggio in Italia 1954, Dov'è la libertà...? 1954, Amori di mezzo secolo 1954, Rivalità 1953, Siamo donne 1953, Δεν σε είχα απατήσει 1952, La macchina ammazzacattivi 1952, Les sept péchés capitaux 1952, Francesco, giullare di Dio 1950, Stromboli 1950, L'invasore 1949, Germania anno zero 1948, L'amore 1948, Paisà 1946, Roma città aperta 1945, Desiderio 1943, L'uomo dalla croce 1943, Un pilota ritorna 1941, La nave bianca 1941, Il ruscello di Ripasottile 1941, Fantasia sottomarina 1940, Il tacchino prepotente 1939, La vispa Teresa 1939, Prélude à l'après-midi d'un faune 1937, Dafne 1935.

ΙΝΓΚΡΙΝΤ ΜΠΕΡΓΚΜΑΝ

29/8/1915-29/8/1982

Η Μπέργκμαν έχει κερδίσει συνολικά 3 Όσκαρ στην καριέρα της: 1945: Όσκαρ Α' Γυναικείου Ρόλου για την ταινία Εφιάλτης 1947: Όσκαρ Α' Γυναικείου Ρόλου για την ταινία Οι καμπάνες της Αγίας Μαρίας 1957: Όσκαρ Α' Γυναικείου Ρόλου για την ταινία Αναστασία Έχει επίσης τιμηθεί με 3 Χρυσές Σφαίρες: 1945: Χρυσή Σφαίρα Α' Γυναικείου Ρόλου για την ταινία Εφιάλτης 1946: Χρυσή Σφαίρα Α' Γυναικείου Ρόλου για την ταινία Οι καμπάνες της Αγίας Μαρίας 1957: Χρυσή Σφαίρα Καλύτερης Ηθοποιού σε Δραματική Ταινία για την ταινία Αναστασία

Είναι από τις πολύ λίγες ηθοποιούς στο Χόλυγουντ που παράλληλα με τους δύο προηγούμενους τύπους βραβείων, έχουν βραβευθεί και με Έμμου:

1960: Έμμου Σημαινουσας Πρωταγωνίστριας σε Μίνι Σειρά ή Ταινία (Turn the Screw)

1982: Έμμου Σημαινουσας Πρωταγωνίστριας σε Μίνι Σειρά ή Ταινία (A Woman Called Golda)